

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap		

Sign.	Eksp. til: Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø
-------	---

Høringsuttalelse fra Saltdal kommune - Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Foreliggende dokumenter:

Høringsforslag fra Fylkesmannen i Nordland med vedlegg:

<https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-i-Nordland1/Horing---forslag-til-revidert-forvaltningsplan-for-rovvilt-i-Nordland/>

Sakens bakgrunn

I forskrift om forvaltning av rovvilt framgår det at rovviltnemndene skal utarbeide forvaltningsplaner i de ulike forvaltningsregionene for rovvilt. Nordland er en egen forvaltningsregion. Gjeldende forvaltningsplan ble vedtatt av den forrige rovviltnemnda den 9. mars 2011. Det er nå tid for revidering av planen, og rovviltnemnda i Nordland har sendt utkast til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7 – Nordland på høring. Høringsfristen er satt til **30. november**.

Forvaltningsplanen skal danne grunnlaget for rovviltnemndas forvaltning av rovvilt i regionen, og gi forutsigbarhet for alle berørte parter. Planen skal legge opp til en arealdifferensiert forvaltning, dvs. at hensynet til rovvilt og beitebruk skal vektlegges ulikt i ulike deler av regionen og evt. for ulike rovviltarter. Videre skal planen vise hvordan nemnda ønsker å fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, jf prinsippet om arealdifferensiert forvaltning. Den skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler for å sikre en samordnet virkemiddelbruk som gir lavest mulig tap av rein og sau.

Fylkesmannen i Nordland har på oppdrag fra rovviltnemnda utarbeidet forslag til ny forvaltningsplan for rovvilt. I utgangspunktet skulle innspill fra et partssammensatt arbeidsutvalg (AU), og de ulike innspillene til oppstartsmeldinga synliggjøres i saksutredningen til Fylkesmannen jf. [Sak 7/2016 Revisjon av forvaltningsplan for rovvilt i Nordland](#): «Arbeidsgruppas vurderinger og synspunkter skal inkluderes og følge med fylkesmannens skisse til mulig arealdifferensiering. Kommuner og organisasjoner sine innspill til oppstartsmeldinga skal synliggjøres og vurderes i det videre arbeidet». Dette er ikke gjort, og høringsutkastet fra Fylkesmannen var ferdig behandlet før arbeidsgruppa hadde fått ferdigstilt og avlevert sitt arbeid.

Rovviltnemnda har valgt å sende Fylkesmannens forslag på høring, med AU (representantene fra næringsorganisasjonene) sin anbefaling til mulig sonering og forvaltningsprinsipper som vedlegg.

Det er flere prinsipielle forskjeller mellom Fylkesmannens forslag og Arbeidsutvalgets forslag, særlig knyttet til sonering, og nemnda ber særskilt om tilbakemelding på forslag til prioritert område for bjørn, der Fylkesmannen foreslår et område i Salten, mens Arbeidsutvalget foreslår et område på Helgeland.

Vurdering

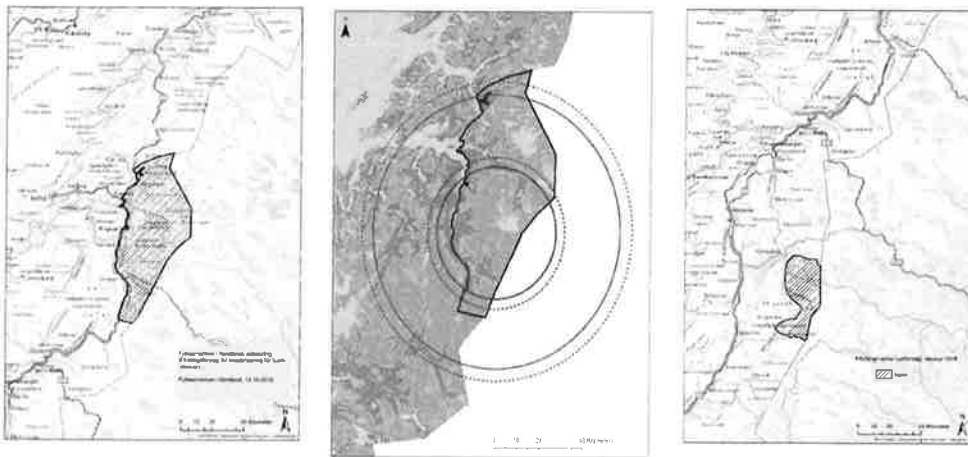
Saltdal kommune mener det er beklagelig at ikke innspill til oppstartsmelding, og representantene fra AU sitt forslag om soneinndeling og forvaltningsprinsipper er hensyntatt i Fylkesmannens forslag til forvaltningsplan. Vi mener også at det i forhold til nemdas bestilling ved oppstart av revideringsarbeid er særlig et punkt som er for dårlig belyst. Nemda har bedt Fylkesmannen om «*at det gjøres vurderinger om konsekvenser for utmarksbeite dersom beiteområder defineres som prioritert område for rovdyr*».

Fylkesmannen skriver at de erfarer at forrige forvaltningsplan i liten grad har vært egnet som et styringsverktøy for forvaltningen. Planen har ikke bidratt til å oppnå en langsiktig og forutsigbar forvaltning med de virkemidler som er tilgjengelig i rovviltforskrifta og ved bruk av FKT-midler. Saltdal kommune har erfart at det ikke har vært vilje til å «prøve» og bruke forvaltningsplanen som styringsverktøy. Jerven har fått ynglet i prioriterte beiteområder i kommunen med velsignelse fra både Statsråder, Miljødepartementet og Miljødirektoratet.

Forvaltningsplanen inneholder kart med forslag til sonering med tilhørende forvaltningsprinsipper. I det følgende presenteres og vurderes forslagene fra Fylkesmannen og arbeidsgruppa.

Bjørn

Bestandsmålet for bjørn i rovviltregion 7 Nordland er 1 årlig yngling. Fylkesmannen foreslår at prioritert forvaltningsområde for bjørn skal være i indre Salten (kart til venstre), mens AU foreslår at bjørneområdet skal være på indre Helgeland (kart til høyre).

Fylkesmannen vurderer at den foreslåtte bjørnesonen har tilstrekkelig med egnet habitat for 7 binner, men er i minste laget for 7 hannbjørner. De skriver videre at 1,2 % av sauen i fylket er innenfor foreslått bjørnesone. De mener at det prioriterte område for bjørn berører hele Balvatn, og hovedsakelig vinterbeiter i deler av Duokta og Saltfjellet reinbeitedistrikt. I realiteten vil dette berøre langt flere, kartet i midten viser arealet som «Det skandinaviske bjørneprosjektet» mener er nødvendig for å oppnå bestandsmålet om en årlig yngling av bjørn. Saltdal kommune

er kritisk til at det ikke er gjort vurderinger av hvor mye sau og rein som i realiteten vil berøres. Både NIBIOs og NINAs rapporter viser til at de fleste skader forårsaket av bjørn skjer i randsonene til forvaltningsområdene.

Fylkesmannen har videre konkludert med at den samlede belastningen for beitenæringene blir lavest dersom man kun etablerer ett område prioritert til bjørn, og de har av hensyn til omfanget av beitedyr på indre Helgeland landet på å anbefale bjørneområde i indre Salten. De innrømmer at det ikke er optimalt å ha sonegrensen langs dalbunnen i Saltdalen, da dette ikke er noen effektiv barriere for bjørnen, men anbefaler etter en totalvurdering likevel en slik soneinndeling. De legger vekt på at det trolig ligger langt fram i tid å oppnå bestandsmålet for bjørn, og at andre utviklinger i bjørneaktivitet i fylket eller endrede rammevilkår kan tas med i vurderingen i framtidige revideringer av forvaltningsplanen. Dette høres svært lite forutsigbart ut, og vi mener det er direkte i strid med prinsippet om forutsigbarhet i forvaltningen av rovvilt. Man kan ikke legge opp til en forvaltning der området enten skal flyttes ved neste revidering, eller at området skal utvides ved neste revidering. Det gir ingen forutsigbarhet for de som ønsker å satse i beitenæringa.

Miljødirektoratet har i sitt brev til Miljødepartementet av 12.10.2016 «*Evaluering av regional rovviltforvaltning – Miljødirektoratets anbefalinger*» beskrevet de strukturelle endringene som skjer i yngleområder for bjørn som en vellykket satsning. «...Særlig i forhold til de strukturelle endringene som har funnet sted innen forvaltningsområdene for ulv og bjørn som har fungert etter hensikten med å forebygge skader i stor utstrekning. Innenfor forvaltningsområdene for ulv og i stor grad innenfor forvaltningsområdet for bjørn har tapene til sau gått ned. Tap av sau til ulv og bjørn skjer i hovedsak utenfor forvaltningsområdene for disse rovviltartene. Men som vi viser til i kommende avsnitt finnes det noen utfordringer...I store deler av ulvesonen og i områder med mål om yngling av bjørn har rovdyrtrykket på sau tvunget fram strukturelle endringer. Det betyr at det finnes store områder der det er mulig å ha flere rovdyrarter uten store konflikter med sau. I samme anbefaling vises det også til en større fokus på å fylle den økologiske rollen som rovviltet spiller. Flere rovviltarter i samme område, rovvilt i nasjonalparker og naturlige prosesser mellom rovvilt og byttedyr er momenter som nevnes.

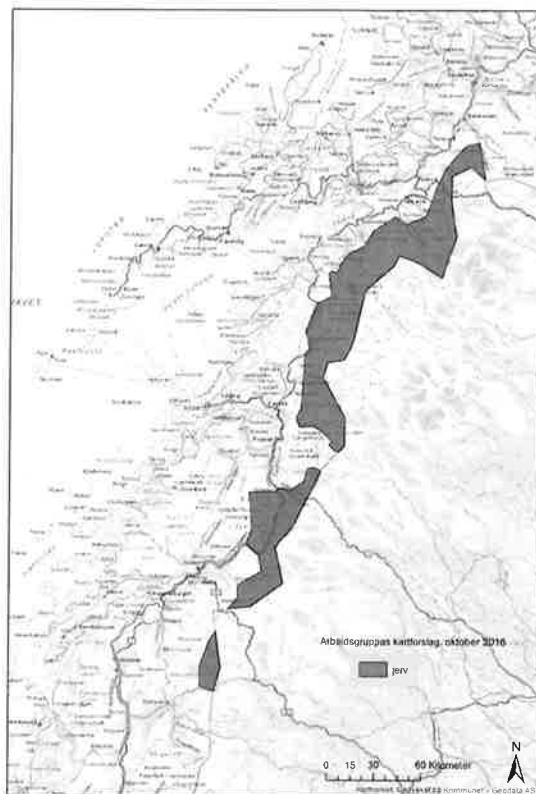
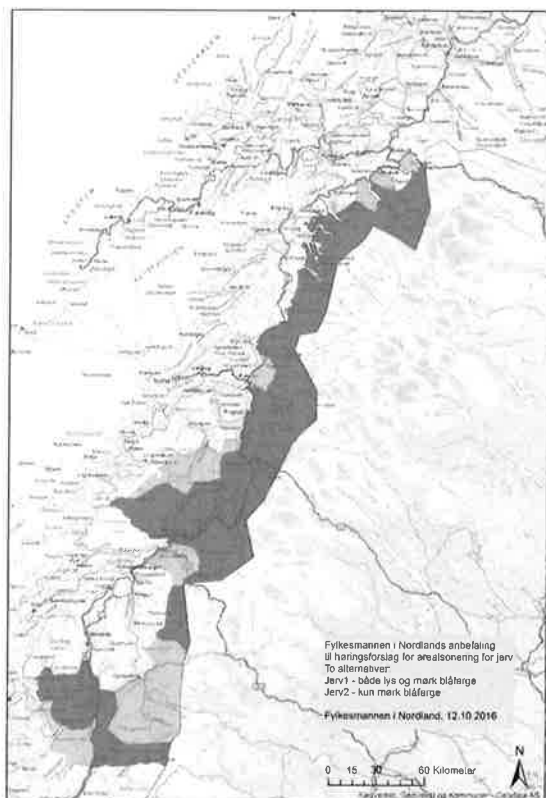
I tråd med dette anbefaler Fylkesmannen blant annet omstilling og flytting til andre beiter for sauebruk som beiter i soner der tre rovviltarter har prioritet, altså bjørneområdet, og viderefører dermed sin innsats for å avskaffe utmarksbeite for sau øst i Saltdal.

Som avbøtende tiltak for rein foreslås å flytte kalving til høyereliggende områder, eller jaging av bjørn. Begge tiltak er lite gjennomførbar i den sårbare kalvingstida, og kan blant annet gjøre reinen mer utsatt for kongeørn. Det blir svært vanskelig for reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt. Saltdal kommune er bekymret for at forslaget til bjørneområde til slutt vil avskaffe all beitebruk i Saltdal.

Arbeidsgruppa foreslår som nevnt at bjørneområdet legges i sammenheng med bjørneområdene i region 6. Kalvingsland for rein er holdt utenfor. Saltdal kommune mener dette er en mer hensiktsmessig plassering av bjørneområdet siden dette bidrar til å etablere et større sammenhengende bjørneområde på tvers av grensen mellom rovviltregionene. Det gjør også norsk bjørneforvaltning mindre avhengig av forvaltningstiltakene på svensk side, hvor vi vet at det på grunn av store dokumenterte tap av reinkalv til bjørn nå gjennomføres en bestandsreduksjon i våre grenseområder. Siden kalvingslandet ligger utenfor foreslått bjørneområde er det også mer realistisk å gjennomføre tapsforebyggende tiltak som skremming og skadefelling her.

Jerv

Fylkesmannen foreslår to ulike alternativer til jervesonering (kart til venstre), mens AU foreslår en betydelig mindre jervesone (kart til høyre). Begge forslagene foreslår en byrdefordeling, der Fylkesmannen foreslår fordeling av ynglinger på reinbeitedistrikt, mens AU har foreslått soner men en og to jerv i hver sone.

Fylkesmannen presiserer at de har lagt vekt på å avgrense begge jerveområdene så mye som mulig av hensyn til beitenæringene, og mener at dersom arealet reduseres et sted så bør dette samtidig kompenseres med å innlemme andre egnede arealer for jerv. Videre påpeker de at muligheten for å gjennomføre en tydelig soneforvaltning betinger at man har avsatt tilstrekkelig med egnet jervehabitat til måloppnåelse, er jervesonen for liten, og det ikke blir mulig å oppnå bestandsmålene innenfor sonen, vil hele planen bli svekket og planen blir et dårligere styringsverktøy for forvaltninga. Dette kan fremstå som en trussel om at dersom ikke sonene blir store nok, vil de gjøre som tidligere, overse forvaltningsplanens soneinndeling. Vi får tro at det ikke er tilfellet.

Fylkesmannen og AU foreslår begge en østvendt sonering for jerv, dette er naturlig siden det er her vi har hovedutbredelsen for jerv i Nordland idag. Fylkesmannen skriver at størrelsen på forvaltningsområdet for jerv, og da særlig omfanget av sammenhengende egnet habitat for jerv, har betydning for sannsynligheten for å oppnå bestandsmålene innenfor jervesonen. Jerven i Nordland er en del av den skandinaviske bestanden som strekker seg inn i Sverige. Saltdal kommune mener derfor at også forslaget fra AU ivaretar dette hensynet.

Som Fylkesmannen opplyser bruker jerven de samme hilokalitetene år etter år og fra generasjon til generasjon. De har derfor sett på lokalisering av jervehi de siste 10 årene, og vurdert ny

sonering i forhold til dette. Saltdal kommune mener at ti år er for lite for å se på jervens «naturlige» utbredelse i Nordland. Alle kjente hilokaliteter burde legges til grunn for vurderingene. De siste ti årene opplever vi at jerven har beveget seg lenger vest og lengre ned i skoggrensene en hva som tidligere var vanlig. Vi mener at AUs forslag til forvaltningszone for jerv på sikt vil føre til at jerven etableres mer spredt i nord/sørgradienten, og i mer høyreliggende områder i fylket. Kartet som viser ynglinger i Skandinavia i 2015 viser at potensialet er til stede.

Gaupe

For gaupe baseres både forslaget fra Fylkesmannen (til venstre) og AU (til høyre) en byrdefordeling. AU har konkretisert, og fordelt gaupeene tydeligere over hele fylket.

Saltdal kommune mener det er vanskelig å sette en avgrensning av gaupeområde ut mot kysten. Disse områdene har vanskelige registreringsforhold, og vil derfor uansett være vanskelig å

kontrollere. Fordelinger av gauper i henhold til forslag fra arbeidsgruppa vil bidra til en god byrdefordeling i Nordland. Saltdal kommune støtter AUs forslag.

Kongeørn

Rovviltforskrifta åpner ikke for soneforvaltning av kongeørn. Det vil si at bestandsmålet kan oppnås i hele fylket. Saltdal kommune mener det bør arbeides for å innføre kvotejakt på kongeørn.

Ulv

Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål om yngling av ulv i region 7, Nordland. De siste tiårene har det kun sporadisk blitt registrert enkeltindivid av ulv i fylket. Saltdal kommune mener det ikke skal være behov for å dokumentere skade før ulv kan tas ut gjennom skadefelling. Fylkesmannen skriver at «dersom det imidlertid etablerer seg ulv i regionen, skal det åpnes for lisensfelling». Saltdal kommune mener at dette punktet er unødvendig. Det skal ikke etableres ulv i regionen. All ulv skal tas ut gjennom skadefelling/ekstraordinært uttak.

Rådmannens innstilling

Saltdal kommune er en av kommunene som har det høyeste tapstallet i Nordland både for sau og rein, og som i tillegg kommer dårligst ut i Fylkesmannens forslaget til ny forvaltningsplan. Likevel har vi en svært positiv utvikling i antall vinterføra sau de siste 10 år, tallet har økt med 47 %. Reindrifta i kommunen er også i positiv utvikling med mange unge drivere i Saltfjellet, og i april blir det også generasjonsskifte i Balvatn.

Saltdal kommune er derfor svært kritisk til Fylkesmannens forslag til forvaltningsplan, som særlig når det gjelder vurderinger og valg av bjørneområde gir svært liten forutsigbarhet for våre beitebrukere. Saltdal kommune er også kritisk til å legge opp til en forvaltning som legger ytterligere trykk på kystbeitene, samtidig som utmarksbeite reduseres/avvikles i indre deler av fylket.

Alt i alt mener Saltdal kommune forslaget, med de store konsekvensene det kan gi både for eksisterende beitebruk, grunneierrettigheter og befolkningsutvikling, er for dårlig utredet. Saltdal kommune mener på bakgrunn av dette at prosessen bør utsettes til en slik vurdering foreligger.

Alternativt støtter Saltdal kommune AUs forslag til soneinndeling og forvaltningsprinsipper i sin helhet. AUs forslag til soneinndeling bidrar i større grad til byrdefordeling, og deres forslag til forvaltningsprinsipper ivaretar randsonene og problematikken her bedre enn Fylkesmannens forslag.

Utover dette har Saltdal kommune følgende kommentarer:

- Kapittelet om dyrevelferd må inn i ny plan
- Hensynet til svensk rein på konvensjonsbeite bør vurderes. Konsekvensene av planen har grenseoverskridende virkning.
- Punktet om lisensfelling av ulv er unødvendig. Det skal ikke etableres ulv i regionen, all ulv skal derfor tas ut gjennom skadefelling.

I tillegg har Saltdal kommune følgende innspill til rovviltnemndas arbeid fremover:

- Saltdal kommune vil ønske at rovviltnemnda fortsetter arbeidet med å redusere bestandsmålet for rovvilt i Nordland. Vurderingene gjort av «det skandinaviske bjørneprosjektet» viser at konsekvensene av en større bjørnebestand i Nordland vil berøre store deler av fylket, og at det likevel er svært lite sannsynlig å oppnå målet om en årlig yngling i Nordland. **Det bør ikke være mål om yngling av bjørn i Nordland.**

Tapshistorikken i fylket viser at gaupe står for en betydelig andel av tap av rein og sau på beite. NINAs kunnskapsoversikt om gaupe fastslår at det uten endringer i saueholdet vil være de regionale bestandsmålene for gaupe som er bestemmende for nivået på tapene av sau. Dette gjelder sannsynligvis for rein også. Med bakgrunn i dette bør **bestandsmålet for gaupe i Nordland reduseres**. Tapet til gaupe er for høyt til tross for at bestandsmålet for regionen ikke er nådd. Når det gjelder jerv tilsvarer bestandsmålet for jerv at regionen skal huse ¼ av jerven i Norge. Dette er svært urimelig med tanke på antallet beitedyr i fylket. Det er dokumentert at 80-90 % av jervens diett består av tamme beitedyr, og særlig rein som er tilgjengelig byttedyr hele året. Det er også dokumentert at det i vår region er et så høyt tap av reinkalv mellom merking og telling på høsten at det utgjør en trussel for reindriftens eksistens i Nordland. På bakgrunn av dette bør **bestandsmålet for jerv i Nordland reduseres**.

- Saltdal kommune ønsker at rovviltnemnda arbeider for å innføre kvotejakt på kongeørn. Bestanden av kongeørn i Norge er regnet som levedyktig. Kongeørn utgjør en betydelig tapsårsak i flere sau- og reinbeiteområder. Det bør åpnes for kvotejakt for begrense tapsomfanget, og å regulere bestanden.